

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 295/06- 47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. novembra 2007 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petra Brňáka a Lajosa Mészárosa prerokoval sťažnosť MUDr. E. D., K., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 186/2001 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. E. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 186/2001 porušené bolo.

2. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 295/06-10 z 13. septembra 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť MUDr. E. D. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 186/2001.

2. Zo sťažnosti doručenej osobne ústavnému súdu 1. augusta 2006 a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala okresnému súdu 20. apríla 2001 proti Ing. P. D. (ďalej len „žalovaný“) žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, ktorá bola zaevidovaná pod sp. zn. 24 C 186/2001.

Okresný súd prvé pojednávanie v tejto veci nariadil až po 18 mesiacoch od začatia konania na 6. december 2002. Po viacerých urgenciách sťažovateľky a po vypracovaní znaleckého posudku z 12. decembra 2005 bolo nariadené pojednávanie na 15. máj 2006, na ktorom bol vyhlásený rozsudok.

3. Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 186/2001, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie vo výške 100 000 Sk a zaviazal okresný súd nahradiť jej trovy konania na účet jej právneho zástupcu.

Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila tým, že: „(...) ako účastník predmetného konania s prietiahmi, svojim vystupovaním v spore nespôsobilá ani v najmenšej časti žiadne jeho predĺženie, ale naopak aktívne navrhovala efektívny postup a pri nečinnosti súdu opakovane tento vyzývala na vytýčenie termínov pojednávania. Ak cieľom tohto primeraného finančného zadosťučinenia má byť zmiernenie nemajetkovej ujmy, tak sťažovateľke s ohľadom na všetky skutočnosti uvedené v tejto sťažnosti, toto v uvedenom rozsahu istotne prináleží. “

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci podaním 24. augusta 2007 písomne vyjadril okresný súd (sp. zn. 1 SprV/511/2006).

4.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení poukázal na skutkovú aj právnu náročnosť tohto konania a ďalej uviedol, že „Žaloba bola na súd podaná 10. 5. 2001.“ Po opise priebehu konania uviedol, že „...Dňa 28. 3. 2006 bolo vytýčené pojednávanie na deň 15. 5. 2006, na ktorom bol vyhlásený aj rozsudok vo veci samej. Rozsudok bol právnym zástupcom účastníkov konania doručený 20. 7. 2006. Dňa 3. 8. 2006 bolo súdu doručené odvolanie odporcu a spis bol odvolaciemu súdu predložený 11. 8. 2006. Odvolací súd vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 7. 7. 2007 a spisový materiál bol tunajšiemu súdu vrátený 24. 8. 2007“.

4.2 Právny zástupca sťažovateľky na toto vyjadrenie okresného súdu nereagoval, hoci mu to bolo ústavným súdom umožnené.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 24 C 186/2001 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z písomných vyjadrení účastníkov konania a zo spisu okresného súdu sp. zn. 24 C 186/2001 ústavný súd zistil nasledovný relevantný priebeh a stav predmetného konania:

Sťažovateľka v procesnom postavení navrhovateľky podala 10. mája 2001 okresnému súdu návrh „o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a o určenie nehnuteľnosti do dedičstva“ smerujúci proti žalovanému. Tento návrh bol zaevidovaný pod sp. zn. 24 C 186/01.

Opatrením predsedu okresného súdu z 1. februára 2002 bol spis v tejto veci pridelený na prerokovanie a rozhodnutie inému sudcovi do senátu 24 C z dôvodu čerpania materskej dovolenky zákonnej sudkyne.

Sudca vydal 15. apríla 2002 kancelárii pokyn, aby vyzvala sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za návrh. Súdny poplatok sťažovateľka zaplatila 24. mája 2002.

Sudca vydal 13. júna 2002 kancelárii pokyn, aby bol žalovanému zaslaný žalobný návrh spolu s výzvou a aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadril. Výzva bola vypracovaná súdnou kanceláriou 17. júla 2002 a doručená žalovanému 24. júla 2002. Žalovaný 8. augusta 2002 okresnému súdu doručil svoje vyjadrenie k žalobnému návrhu.

Pokynom sudcu 8. októbra 2002 bolo v uvedenej veci nariadené pojednávanie na 8. november 2002. Právnemu zástupcovi sťažovateľky okresný súd súčasne s predvolaním zaslal aj vyjadrenie žalovaného zo 7. augusta 2002. Predvolanie bolo riadne doručené právnemu zástupcovi sťažovateľky 17. októbra 2002 a žalovanému 19. októbra 2002 (zásielka od sťažovateľky sa 7. novembra 2002 vrátila okresnému súdu nedoručená späť s poznámkou, že adresát zásielku v odbernej lehote neprevzal).

Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu doručila 30. októbra 2002 okresnému súdu svoje stanovisko k vyjadreniu žalovaného v tejto veci

Podľa úradného záznamu súdnej kancelárie 7. novembra 2002 bolo právnemu zástupcovi sťažovateľky v tento deň telefonicky oznámené, že nariadené pojednávanie sa z dôvodu práceneschopnosti predsedníčky senátu odročuje na 6. december 2002.

Žalovanému bolo 7. novembra 2002 zaslané písomné oznámenie tejto skutočnosti (podanie bolo žalovanému doručené 13. novembra 2002).

Pojednávanie konané 6. decembra 2002 bolo okresným súdom odročené na 20. január 2003 s tým, že bude opätovne predvolaná sťažovateľka z adresy P. A., K., i z adresy S., K.

Pojednávanie konané 20. januára 2003 bolo po vypočutí sťažovateľky okresným súdom odročené za účelom doplnenia ďalšieho dokazovania a právnemu zástupcovi sťažovateľky bola súčasne uložená povinnosť oznámiť súdu v lehote 20 dní názvy zariadení, v ktorých sa matka sťažovateľky nachádzala po prepustení z psychiatrickej ambulancie až do konca života.

Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným 21. februára 2003 požiadal okresný súd o doručenie zápisnice o pojednávaní z 20. januára 2003.

Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným 23. apríla 2003 okresnému súdu splnil povinnosť mu uloženú na pojednávaní 20. januára 2003.

Sudca 8. decembra 2003 vydal kancelárii pokyn na nariadenie termínu pojednávania na 26. január 2004, na ktoré bola okrem účastníkov konania a ich právnych zástupcov predvolaná aj svedkyňa, a súčasne bola na základe tohto pokynu zaslaná výzva správe katastra za účelom predloženia fotokópie návrhu na vklad do katastra, na základe ktorého bol povolený vklad k predmetu sporu v lehote 10 dní (zásielky s predvolaniami na nariadené pojednávanie adresované sťažovateľke na adresu S., K., ako aj svedkyňi sa okresnému súdu vrátili späť nedoručené).

Správa katastra okresnému súdu na jeho výzvu odpovedala podaním doručeným 22. januára 2004, v prílohe ktorého mu zaslala vyžiadané listiny.

Pojednávanie konané 26. januára 2004 okresný súd odročil na neurčito s tým, že bude zisťovaná aktuálna adresa svedkyne.

Okresný súd 5. februára 2004 dostal informácie o dátume narodenia a adrese bydliska svedkyne.

Okresný súd 2. marca 2004 nariadil vo veci pojednávanie na 31. marec 2004, na ktoré predvolal aj svedkyňu.

Pojednávanie konané 31. marca 2004 okresný súd po vypočutí svedkyne i právneho nástupcu sťažovateľky odročil na neurčito za účelom vykonania ďalšieho dokazovania.

Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným okresnému súdu 14. apríla 2004 navrhol nariadiť v predmetnej veci znalecké dokazovanie znalcom z odvetvia psychiatrie a súčasne v ňom špecifikoval aj otázky, ktoré majú byť znalcom zadané.

Okresný súd zaslal 10. mája 2004 Fakultnej nemocnici s poliklinikou, ortopedické oddelenie, K., výzvu za účelom oznámenia identifikačných údajov ošetrojúceho lekára matky sťažovateľky, ako aj zdravotného personálu, ktorý s ňou prišiel do kontaktu. Súčasne bola zaslaná výzva právnenému zástupcovi sťažovateľky, aby okresnému súdu v lehote 10 dní oznámil údaje o poslednom obvodnom (všeobecnom) lekárovi matky sťažovateľky a aby zaslal jej úmrtný list (výzvy boli vypracované v ten istý deň a následne riadne doručené).

Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným 23. júna 2004 okresnému súdu oznámil, že poslednou obvodnou lekárkou matky sťažovateľky bola sama sťažovateľka a úmrtný list mu bude predložený po jeho prijatí od príslušného matričného úradu.

Fakultná nemocnica s poliklinikou, ortopedické oddelenie, K., na výzvu okresného súdu odpovedala podaním doručeným 18. júna 2004, v ktorom oznámila meno ošetrojúceho lekára matky sťažovateľky.

Právnym zástupcom sťažovateľky bol okresnému súdu doručený 21. júla 2004 úmrtný list matky sťažovateľky.

Podaním doručeným 23. novembra 2004 právny zástupca sťažovateľky okresnému súdu navrhol opätovne nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychiatrie.

Z úradného záznamu vyhotoveného 26. januára 2005 (v spise č. 1. 63) vec bola pridelená na prerokovanie a rozhodnutie inému zákonnému sudcovi.

Dňa 2. mája 2005 (v spise č. 1. 64) vec bola pridelená na prerokovanie a rozhodnutie pôvodnej zákonnej sudkyňi.

Dňa 6. mája 2005 dal sudca kancelárii pokyn na pripojenie dedičského spisu po nebohej matke sťažovateľky k predmetnej veci.

Podaním doručeným 28. septembra 2005 požiadal právny zástupca sťažovateľky o nariadenie pojednávania v tejto veci.

Okresný súd uznesením č. k. 24 C 186/01-71 z 11. novembra 2005 nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil súdneho znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, z odvetvia psychiatria, ktorému bolo uložené podať písomný znalecký posudok v lehote 40 dní od

doručenia súdneho spisu spolu s vyúčtovaním znalečného. V ten istý deň bol spis v tejto veci zaslaný znalcovi (doručený mu bol 21. novembra 2005).

Vypracovaný znalecký posudok č. 4/2005 z 12. decembra 2005 bol okresnému súdu doručený 15. decembra 2005. Uznesením okresného súdu č. k. 24 C 186/01-83 z 5. januára 2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť 8. februára 2006, bola priznaná ustanovenému znalcovi odmena za vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 28. marca 2006 zákonný sudca nariadil pojednávanie na 15. máj 2006, na ktorom rozhodol rozsudkom, ktorým návrhu sťažovateľky plne vyhovel (rozsudok bol obom právnym zástupcom účastníkov konania doručený 20. júla 2006).

Dňa 3. augusta 2006 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaného proti rozsudku z 15. mája 2006.

Na základe pokynu z 8. augusta 2006 bol spis v tejto veci predložený 11. augusta 2006 spolu s opravným prostriedkom žalovaného Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), na ktorom bol zaevidovaný pod sp. zn. 1 Co 355/06.

Dňa 18. októbra 2006 dal sudca kancelárii pokyn na doručenie odvolania právneho zástupcovi sťažovateľky s výzvou, aby sa k nemu v lehote 10 dní vyjadril v prípade, že to považuje za potrebné (doručená výzva 20. októbra 2006).

Sudca krajského súdu dal 20. októbra 2006 kancelárii pokyn na zaslanie výzvy právneho zástupcovi žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie v lehote 10 dní. Poplatková povinnosť bola právnym zástupcom žalovaného splnená 31. októbra 2006.

Dňa 17. apríla 2007 dal sudca kancelárii pokyn na nariadenie termínu pojednávania na 10. máj 2007.

Súdne pojednávanie 10. mája 2007 bolo odročené na 7. jún 2007 z dôvodu, že o to požiadal právny zástupca sťažovateľky zo zdravotných dôvodov.

Dňa 5. júna 2007 sa k odvolaniu odporkyne vyjadrila sťažovateľka.

Krajský súd na pojednávaní 7. júna 2007 rozhodol rozsudkom v merite veci tak, že zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu zamietol.

Krajský súd 23. augusta 2007 vrátil spis okresnému súdu.

Dňa 27. augusta 2007 dal sudca kancelárii pokyn na doručenie rozsudku krajského súdu účastníkom konania.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného

práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (tiež čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

1. Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prerokovanie vecí v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť vecí, správanie účastníkov a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP

ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je občianskoprávne konanie (rozhodovanie o návrhu na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a na určenie nehnuteľnosti do dedičstva), ktoré sa začalo 10. mája 2001, uskutočnili sa v ňom pojednávania na okresnom súde a krajskom súde a je k dnešnému dňu právoplatne skončené. Krajský súd na pojednávaní 7. júna 2007 rozhodol rozsudkom sp. zn. 1 Co 355/06 tak, že zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu zamietol.

Ústavný súd, ktorý je viazaný návrhom (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) posudzoval prípadne prietahy iba v konaní pred okresným súdom, ktorý postup sťažovateľka (kvalifikovane zastúpená advokátom) namietala, keďže z obsahu sťažnosti (ani jej petitu) nevyplýva, že sťažovateľka namietala tiež prietahy v konaní pred krajským súdom.

V okolnostiach daného prípadu treba mať preto na zreteli, že konanie pred okresným súdom trvalo (z hľadiska zisťovania prípadných prietahov) od 10. mája 2001 (podanie návrhu na súde) do 20. júla 2006 (keď bol rozsudok doručený právnomu zástupcovi sťažovateľky), t. j. viac ako 5 rokov a 2 mesiace.

1.2 Vychádzajúc z obsahu súdneho spisu sp. zn. 24 C 186/2001 a postupu okresného súdu v predmetnom konaní ústavný súd konštatuje, že na celkovú dĺžku konania mala vplyv skutková náročnosť tohto konania, keďže rozhodnutie vo veci záviselo od znaleckého dokazovania, potreba ktorého vyplývala zo skutkových údajov uvedených navrhovateľkou v žalobe (sťažovateľka sa domáhala neplatnosti zmluvy a ďalšieho v dôsledku duševnej poruchy predávajúcej, pozn.), a to bez ohľadu na krajským súdom zistenú vadu vecnej legitímácie, pre ktorú návrh sťažovateľky zamietol.

1.3 V správaní sťažovateľky zistil ústavný súd skutočnosti, ktoré opodstatňujú konštatovanie o ich vplyve na vznik zbytočných prietahov v posudzovanom konaní. Až

v priebehu súdneho konania boli vyjasňované niektoré podstatné skutočnosti, ktoré (pri kvalifikovanom právnom zastúpení sťažovateľky v spore) mala sťažovateľka uviesť už v samotnom návrhu, čím by sa konanie z hľadiska jeho dĺžky skrátilo. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína svoju judikatúru, podľa ktorej procesnú zodpovednosť za riadne uvedenie návrhu na rozhodnutie vo veci samej, za postup vo veci samej, predkladanie dôkazov a iných úkonov potrebných na dosiahnutie účelu sporového konania nesie vo výraznej miere účastník (§ 6, § 120 ods. 1 a iné OSP). Súd v sporovom konaní nie je povinný konať z vlastnej iniciatívy, najmä nahradzovať úkony účastníkov pri uplatňovaní ich nárokov, plnení procesných povinností a využívaní procesných práv (m. m. II. ÚS 142/06).

1.4 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prieťahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane významu predmetného konania pre jeho účastníkov.

Z celkovej dĺžky trvania konania na okresnom súde (pozri bod II odôvodnenia) možno vytknúť okresnému súdu nezaobranie sa predmetom veci v čase od 10. mája 2001 do 15. apríla 2002 (od podania návrhu až do výzvy okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku) v trvaní viac ako 11 mesiacov. K ďalšiemu prieťahu zo strany okresného súdu došlo v čase od 23. apríla 2003 (právny zástupca sťažovateľky splnil povinnosť mu uloženú na pojednávaní 20. januára 2003) do 8. decembra 2003 (sudca vydal pokyn kancelárii na nariadenie termínu pojednávania na 26. január 2004) v trvaní viac ako 7 mesiacov. Ústavným súdom zistená nečinnosť okresného súdu predstavuje viac ako 1 rok a 6 mesiacov, pričom celková dĺžka konania pred okresným súdom trvala viac ako 5 rokov a 2 mesiace.

Vzhľadom na uvedené a celkovú dĺžku konania, aj po zohľadnení podielu sťažovateľky na zbytočných prieťahoch ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 186/2001 svojím postupom porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (tiež čl. 6 ods. 1 dohovoru); preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku v bode 1.

2. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľka žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila tým, že: *„(...) ako účastník predmetného konania s prietiahmi, svojim vystupovaním v spore nespôsobilá ani v najmenšej časti žiadne jeho predĺženie, ale naopak aktívne navrhovala efektívny postup a pri nečinnosti súdu opakovane tento vyzývala na vytýčenie termínov pojednávaní. Ak cieľom tohto primeraného finančného zadosťučinenia má byť zmiernenie nemajetkovej ujmy, tak sťažovateľke s ohľadom na všetky skutočnosti uvedené v tejto sťažnosti, toto v uvedenom rozsahu istotne prináleží.“*

Z uvedeného odôvodnenia finančného zadosťučinenia zo strany sťažovateľky (od začiatku riadne zastúpenej kvalifikovaným zástupcom – advokátom, pozn.) vyplýva iba to, že *„svojím vystupovaním v spore nespôsobilá ani v najmenšej časti žiadne jeho predĺženie“* a ďalej, že *„ak cieľom tohto primeraného finančného zadosťučinenia má byť zmiernenie nemajetkovej ujmy, tak sťažovateľke s ohľadom na všetky skutočnosti uvedené v tejto sťažnosti, toto v uvedenom rozsahu istotne prináleží“*. Takto uvedené odôvodnenie samo osebe nepostačuje pre odôvodnenie nároku na priznanie finančného zadosťučinenia (§ 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd tiež dodáva, že jeho fakultatívna právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v žiadnom rozsahu nijakým spôsobom nemodifikuje ani nerozširuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. V súvislosti s uvedeným považuje ústavný súd za dôležité zdôrazniť aj to, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľke, ktorej sťažnosti vyhovie v merite veci, nie je samostatným nárokom sťažovateľky na akési odškodnenie za prípadné prietahy v konaní príslušného štátneho orgánu, ale má len akcesorickú povahu. Satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu teda nie je

autonómny prvkom ním poskytovanej ochrany ani akýmsi paralelným titulom pre domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto titulom je len a výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty (I. ÚS 235/03).

Ústavný súd v tiež súvislosti s nepriznaním finančného zadosťučinenia (ale tiež náhrady trov právneho zastúpenia – pozri nižšie) poukazuje na povahu veci, teda na skutočnosť, že predmet samotného súdneho sporu spočíval v tom, že jeden z kupujúcich (sťažovateľka) žaluje neplatnosť kúpnej zmluvy namietajúc duševnú poruchu predávajúcej v čase jej uzavretia.

3. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Vychádzajúc z fakultatívnosti a odôvodniteľnosti rozhodovania o trovách konania ústavný súd nevyhovел žiadosti sťažovateľky o priznanie náhrady trov konania, zohľadniac predovšetkým už uvedené, ako aj skutočnosť, že zistené prietahy v konaní okresného súdu v skutočnosti pominuli ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

4. Preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

5. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2007